

آقایان حسین - البته این سردار هائی که مصالحت می کنند باید سیاست شوند و بجزایرت روند و از دروازه هم باید نتیجه اقدامات را خواست .

رئیس - همین اندازه که مذاکره شده کافی است این تلگراف هم از همان راه صادره میشود و ملا قانون وزارت مدله قرائت شود .

حاج سیدعبدالحسین - قانون اساسی چه شد کی باید خوانده شود .

رئیس - بر حسب نظامنامه داخلی هر مطلبی که لازمست خوانده شود موصول بصوبه رئیس مجلس است هر چه را رئیس معین کرد سایر اعضا حق سؤال و جواب ندارند همه میدانند که اینگونه مطالب مهم از قبیل نظامنامه اساسی محتاج بچندین بار تکرار نظر است بلکه شاید باره مطالب محتاج میشود که بملای نجف اشرف اطلاع داده شود .

آقای سید حسین شهبازی - این مطلب مسلم است که در اینگونه از امور دقت علمای نجف زیادتر ازین عده آقایان که در طهران تشریف دارند نیست اینگونه مطالب رد فرود با اصول نیست که محتاج بدقت نظر باشد بدمقداری از نظامنامه وزارت مدله رافراست کردند .

مذاکرات روزیکشنبه بیستم ربیع الثانی

دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۱۹ اردا آقا میرزا طاهر قرائت کردند .

آقای سیدعلینقی - تلگرائیکه فرارشد از طرف مجلس به نواب والا شاهزاده سالارالدوله مخابر شود شد یاخیر .

رئیس سه مخابره درباره اخبارات موخه امروز اگر کرمانشاه رسیده ملت تاخیر آمدن بندهم بمجلس همین بود که با آنجا مخابره میشد سابقاً اخبار میرسید که دوفرجه شده بودند فلام مجدداً آتش فته مشعل گردیده چند نفر هم کشته شده اند عجاله از طرف دولت اقدامات لازمه بعمل آمد حضرت حاج سید اسلامم اقدامات واقعه فرموده تلگرافات چند بعنواناتی که لازم بود شد .

آقای سید علی نقی - یاره مذاکرات لازم است که باید بشود یکی مسئله فارس است دراطاق مخصوص مذاکره بیان آمد که این اشخاصی که از انجمن اتحادیه فارس دوبرون هارت چادر زده اند و کلای شیراز بروند و آنها را اطمینان داده حرکت بدهند اخباری هم که در این خصوص بوزارت داخله شده مطالبه جواب شود .

رئیس - البته اختلار بوزارت داخله شده و میشود همین دو روزه هم جواب خواهد رسید .

آقای سید محمد تقی - جواب سؤالی است که عدم ملت از حجاج اسلامیه نجف اشرف در خصوص اساس مجلس مقدس شورای ملی نموده اند محض استحضار خواطر عامه ازینات مقدمه حجاج اسلامیه نسبت باین اساس مقدس قرائت میشود

سؤال
حضور مبارک آقایان مظالم حجاج اسلام آیات الله بین الامام دامت ظلالهم عرض میباید البته خاطر

مبارک آقایان از وصف مجلس شورای ملی کمابیشی مسبق است که اساس آن بر اجراء احکام شرع مبین و صیانت مذهب حقه اتنی عشریه و دفع تعدیبات خائنین و نشر عدل بین العباد و موجبات قوت و شوکت دولت اصلاحیه در قبال اهادی دین است مع ذلک بعضی از روی مذاکرات این وضع با مقاصد و اغراض شخصی خودشان در مقام تحریک و در سددتشویش و تشکیک مستعد می است که تکلیف عامه مصلحت برادر این باب معین فرمایند تا رفم تشویشات خود .

هواش تاملی شاه العزیز
بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین
پلی چون بعدالله تاملی و حسن تأیید و بتوجهات مقدسه حضرت ولی عصر ارواحنا فداء اساس اینس محترم مجلس مقدس بر امور مذکورده مبتنی است لهذا بر هر مسلمی سنی و اهلتمام دراستحکام و تشدید این اساس قویم لازم و اقدام در موجبات اختلال آن معاده و مانده با صاحب شریعت مطهره علی الصادق بها و اله الطاهرین افضل الصلوات و السلام و خیات بدولت قوی شوکت است اذ الله جمیع المسلمین عن ذلک .

الاحقر نجل المرحوم الحاج میرزا خلیل قدس سره محمد حسین

نم هذا الجواب عن السوال من مجلس شورای ملی کان با ملائنا حرره الاحقر الجانی محمد کاظم خراسانی
من الاحقر عبدالله المازندرانی

شروع بقرائت نظامنامه وزارت مدله شد .
در این موقع حاج محترم السلطنه معاون وزارت داخله محض ابلاغ دستخط اعلیحضرت همایونی بمجلس آمده اظهار داشتند اعلیحضرت همایونی محض اظهار تعلقات و ابریز عنایات ملوکانه نسبت بمجلس در ازای تبریکات صمیمانه که از طرف نمایندگان ملت در جشن عید ولودشان شده دستخطی صادر و بندمرا با ابلاغ و قرائت آن امر فرموده اند دستخط همایونی قرائت شد .

(سواد دستخط اعلیحضرت همایونی)

جناب اشرف اتابک اعظم لازم بود در جواب تهنیت و تبریکات صادقه بمجلس شورای ملی از طرف ملت صدیق خودمان مراسم شامله ملوکانه را نسبت بمجلس محترم و کلیه اهالی اظهار فرمائیم و کمال رضامندی خاطر خودمان را از ییشرف مقاصد حسنه و نیات مقدسه دولت و ملت باطلاع عموم برسانیم بعدالله اشکالات اولیه که لازمه بدایت امر مصلحتی است بتوضی بر گذارده است امروز دولت و ملت یکنعل و یکجهت مشغول اصلاح امور شده اند روز بروز موجبات نیکیختی ملت و دولت فراهم می آید امید است انشاء الله بتوجهات حضرت امام عصر جعل الله فرجه عن قریب نتایج صحیحه در انتظام دوائر دولت و امنیت اطراف مملکت و اصلاح احوال عموم بدست بیاید تا امروز که دولت بتنهائی مقصدی انجام امور بود در حقیقت مملکت یکدست داشت اکنون که دولت و ملت با اتفاق مشغول کار شده اند مملکت را دو بلزوی قوی حاصل و معلوم است که یکدست کار دو دستوا نمیکرد و امروز کارها ییشرف دیگر خواهد

داشت البته وزراء و وکلا با نهایت تمهیدی و دلگرمی مشغول خدمات دولت و ملت بوده بواسطه خود رفتار کنند ما هم در ملاحظه حقوق ملت که گرامی فرزندان ما هستند از تکالیف بدری که بر همه ما است دقیقه فرو گذار نخواهیم فرمود همین دستخط ملوکانه را بتوسط جنابان حجاج اسلامیه و مجلس شورای ملی باطلاع عموم برسانید که مجلس دولت بر امرام ملوکانه امیدوار بوده بواسطه دعا گوئی مشغول باشند .

فی شهر ربیع الثانی ۱۳۲۰
پس از قرائت دستخط همایونی از روی شف و شوق قلبی صدای زنده باد شاهنشاه ملت خواه ایران از صوم و کلابند شد آتئی آقا میرزا سید محمد مجتهد و اغلب وکلا بعنوانات مختلفه مراسم امتنان و تشکرات خود را از مراسم و الطاف ملوکانه عرض و اظهار داشتند .

آقا میرزا افضل علی آقا - بهست نمایندگی از طرف عموم ملت ابلاغ عرض تشکر را بنحوی که شایان پیشگاه سلطنت است استعدا می نمائیم .
مجدداً شروع بقرائت نظامنامه وزارت مدله شد .

مذاکرات روز سه شنبه بیست و دوم ربیع الثانی دارالشورای ملی

در این روز بر حسب اهمیت یاره از مطالب که لازم بود بطور دقت مذاکره شده نتایج صحیحه گرفته شود مجلس علی بمجلس سری تبدیل یافته رسماً مجلس منتقد نشد .

موضوع مذاکره در این روز چند مطلب بوده نخست در خصوص اغتشاش و بلوای کرمانشاه مذاکره شده چون بطور واقع تحقیق این مطلب و تبریز صدق از کذب فعلا در دارالخلافت طهران غیرممکن با نهایت مشکل و صعب میشود لذا موافق قانون انتظام و امنیت آن بلد را مقرر شد از وزارت داخله خواسته شود بنابراین رفته در این خصوص بوزارت داخله نوشته شد که جداً اقدامات لازم بعمل بیاید و رفع اغتشاش بطور صحیح بشود مردم آسوده و راحت گردند .

یاره از مطالب که در ایام سابقه مطرح مذاکره مجلس مقدس شده بود و انجام آن بوزارت داخله اختلار گردیده و بواسطه عدم ترتیب اختلار آن در بونه اجمان و تعویق مانده بود بطور فحریست مطالب سابقه یادداشت شد چون بعضی از آن مطالب محل تأمل و تعمق بود قرار شد کلامنامه و مباحثه بعمل آمده پس از نتیج و حصول اکثریت آراء بوزارت داخله فرستاده و انجام آن جداً خواسته شود .

در این هنگام حاج محترم السلطنه معاون وزارت داخله بمجلس آمده اظهار داشتند که تلگرافی از شیراز آمده مشعر بر اینکه جمعی اطراف خانه قوام را معاصره کرده و اظهار داشته اند حالا که امتثال امر قدر قدر اعلیحضرت شاهنشاه رانموده ما هم بطور جبر تورا اخراج و الزام بر رفتن میکنیم .

پس از این اتفاق قوام اللک از برای حرکت مهیا شده ولی از طرف دیگر جمعی برمانعت اواز حرکت برخاسته قاطرها و له از حرکت او را بردانند مع ذلک حضرت اشرف اتابک اعظم جداً احتضار او را خواستند و حکومت راه معزول نموده نظام السلطنه را تلگرافاً مأمور کردند که بجایاری بشیراز برود .
در خصوص حاج آقا محسن هم دیروز تلگراف سفند شد بیاین که حرکت کرده یا همین دو روزه حرکت خواهد کرد .

مالیه نوشته شود (هر خصوص وسعت همه مجلس مذاکره شد رئیس فرموده سه ساعت بفرود مباد حاضر شوند دو ساعت بفرود مجلس متعقد شود .
 آقا سید محمد جعفر مرفعی از حاجی توام دیوان که از طرف اعیان فارس منتخب شده اند (نویسنده)
آقای میرزا محمود خوالیگری - اظهار داشت که اعیان فارس بیکفرا سابقاً وکیل کردند باید معلوم شود که می توانند اضافه از یک نفر وکیل نمایند رئیس فرمودند باید تقسیم صده بر اصناف ملاحظه شود بالا خیره گفته شد از طرف میرزا کلیه باید درازده وکیل منتخب شوند این صده هم که تاکنون معین شده است از عده اصلی کمتر است .
آقای سید محمد تقی - پس از قسم خوردن و کلا چندین نفر بمجلس مقدس وارد شده اند که هنوز قسم یاد نکرده اند خوب است که این اشخاص جدیدالورود باشعاصمی که در سابق قسم یاد نکردند در یک روزی آنها هم قسم یاد کنند .
 (فرارشد روز پنجشنبه قسم یاد نمایند) اهلانی از طرف انجمن عرایض قرائت شد مشعر بر اینکه از جهت قاره از مظلومان بندگان تیره بصوصی از جهت عرایض در تمام پست خانه ها گذارده می شود که هر کس خواست سرریضه بمجلس مقدس عرض کند از ولایات و اینجا از آن تمبر گرفته و بآن بفرستند در این خصوص مذاکرات بیان آمد .
رئیس - حرف در تمبر است وقتت تاخیر انتشار آن هم همان تمبر است حال باید و کلا تصویب کنند .
 اغلب رایسان بر این بود که برای رساندن جواب وملاحظات دیگر تمبر لازم است و این بیکتران هم پول است خواه بدوخته اینک مجلس بمبوهند راه دخلی پیدا کند .
 دو صورت تلگراف متضاده از اهالی قاین و بیرجند آقا سید محمد تقی قرائت کردند که جمعی هواخواه و طالب حکومت شوکت الملک و جمعی دیگر خواهان حکومت حشمت الملک بودند .
مذاکرات روز شنبه و روز دهم ربیع الثانی دارالشورای ملی
 خلاصه مذاکرات پنجشنبه ۱۷ آقا سید محمد تقی قرائت کردند
وکیل التجار - لایحه ایست اگر اجازه میفرمائید قرائت شود .
آقای سید محمد حسین - چون روز پنجشنبه قرار بر این شد که مطالب متفرقه را در دو مخصوص مذاکره نمایند این لایحه هم جزو مطالب متفرقه است .
رئیس - لایحه لازمی است قرائت شود (وکیل التجار لایحه را قرائت کردند)
 چون مسئله اقدامات سالار الدوله چند روز است آتانی شد و از یرده بیرون افتاده است و از خیالات معالی کیش نهاد خود سکره عموم مطمنه لازم است مطلبی که خیلی مهم است در این موقع عرض نمایم تا این صدای بنده بیهجا پیچیده عموم مسبوق باشند که اگر بر حسب ظاهر ملاحظاتی چند که لازم تمام پاولنتهای سالم است و در لیوان بواسطه تازه بودن مجلس شورای ملی و مشروطیت

فهمیدنی دلیر بین دولت و مجلس مدعی مانع میشود این گروه اتفاقات و اختلافت لازمه جریان امور است جاریه است بعضی گمان میکنند که هزار گونه این اختلافت و سخت تر از این است بآب رنجش طولانی بین دولت و ملت نیبیه ایران خواهد بود بلکه این قبیل عنوانات بمنزله مذاکرات بین پدری مهربان و فرزند عزیز است که گاهی از کثرت محبت حاصل شده و بعد از چند دقیقه محبت از طرفین بهیجان آمده بیک حرکت قلبی جریان مافات میشود پس بعضی شورش طلبان و مقصدین بیغیال خام نفاذ این مذاکرات و اختلاف جدی تصور نمایند که بنده عرض میکنم بواسطه آنکه در حفظ حقوق ملت و حدود مشروطیت و آزادی مجلس مقدس شورای ملی تانفس آخرت بجهت کوشید همانطور تا آخرین قطره خون خود در حفظ تاج و تخت سلطنت ایران بشارت بالا متحقق او ...
 اعلیحضرت محمد علی شاه خاندان ملکه و سلطان است خواهیم ریخت و تا بیکفر ایرانی نماند در عالم زنده است و جان در بدن دارد نخواهیم گذارده کسی خیال دست دیوار بدهد وقتت لیران نماید که برای ماملت جمهور کشته شدن بشرف بهتر است از زندگی به ننگ .
آقا سید محمد تقی - تلگرافی از طرف مجلس بشاهزاده سالار الدوله نوشته شده خواننده میشود اگر تصویب نموده نمایم میشود قرائت شد قریب بدین مضمون .
 (حضور حضرت اشرف والا شاهزاده سالار الدوله دامت شوکت الوالا بدون شایه ریب دریا و تمهید مقدمه بر آحاد و افراد مملکت ایران روشن و مبرهن است که اعلیحضرت شاهنشاه مبرور البه ائمن حل التور در اعطای علمت مشروطیت تاچه درجه انت بر کمرن بخیر ملت ثابت فرمود که پاس آن حقوق خلف عن سلف بر تمام لازم است که نسبت بولی نعمت زاده مان مرهی دارنه این ایام یاره از اخبارات گزشت و گلای مجلس میشود پرو کلائی مجلس متعتم آمده که در مقام تصدیق بر آمده محض اتمام محبت اظهار نمایند که بدون هیچ دفتقه موبک والا بذات الخلافه ورود نماید و کلا تمهد خواهند کرد که اگر در سابق خلاف ترتیبی رفتار شده از این بید افشاش گردد والا اگر اقدامات کارگزاران حضرت والاعطف بر ماسبق باشد ملت حاضر نخواهد بود که تحمل نموده در رفع دفعه مقامه هم تمام اقدام خواهد کرد)
آقای سید حسین - قریب یکماه است مسئله سالار الدوله مذاکره شده آیا از طرف دولت تاکنون چه اقدامی شده بواسطه ملت همه گیکه اقدام شده و میشود از اطراف کرمانشاه و بروجرد و سایر جاها حاضر شده برای جلوگیری لیا از طرف این وزراء هیچ اقدامی تاکنون نشده هر وقت از طرف اعلیحضرت همایونی اظهار میشود بدایه قبول میکنند بعد از آن نکول میشود همین سرملهائی که صاحب سلسله پرورده این خوان نمیتند هر کدام که مأمور برغم این غمناک میکنند شیب قبول میکنند و صبح استغناء می دهند البته باید اقدامات لازم بشود وزراء هم اقدام کنند دفع این نسا را نمایند .
رئیس - بفره انقباض خودشان را میکنند البته سردار ملکی افواج هم دو موقع همای خود را خوانند کرد .

آقای سید علی قلی - این تلگراف صحیح است ولی یاره لطیفان و بعضی استمالتها شده بمجلس مخصوص مذاکره بود بهیچین صحیح است یاخیر
حاج امام جمعه - اول هر مسئله جزئی بنظر میآید ولی بعد کلی خواهد شد همین مسئله سالار الدوله را باین سوسوار بی اهمیت نمیتوان تصور نمود مسلم است که این عده سوار سوار نظامی نیست همه شمر شرارت میکنند مردم بیچاره از ذلت و ضرر میرسانند باید جدا دفع آن اقدام شود و بپوشه باهمال نگذرد .
آقا ملاحسن وارث - این اقدامات از طرف ملت باید بشود باز طرف وزیر جنگ .
حاج امام جمعه - مجلس باید جدا از وزارت جنگ بفرماید که اقدامات لازم بعمل آید .
آقای میرزا محمود خوالیگری - برمه حرکات سالار الدوله معلوم شده و چند روز دیگر از بروجرد عرایض خواهد آمد و تشکیات اظهار میگرد که بعد از نزار تومان مال مردم را چاییده اند رفع آن مفاسد باین تلگراف ملایم نشود .
آقای میرزا محمد آقا میرزا اینطور که میفرمائید در طرف مسلم است پس بهتر این است که بدو بطور اصلاح اقدام شود اگر رفع نشد بطور سخت اقدام شود .
حسنعلی خان - کردار عرض کرده ام اینک هم عرض میکنم این مجلس وزرانی داد و تخت مشوایت آورد و هر کدام مشوایت را بر مده گرفتند ازین بپند مجلس نباید در مطالب جزئی اقدام کند باید از وزیر مشوول جدا بخواهد و او انجام دهد درین مسئله سالار الدوله هم اقدامات شده این را هم که فرمودید سردار ها در بنوعی از تکالیف خود طفره میزنند اذعان داریم ولی مایاید منتظر نتیجه باشیم دولت اقدامات خود را خواهد کرد .
آقا سید محمد تقی - روز پنج شنبه مذاکره شد که مطالب متفرقه باید فقط در روز پنجشنبه مذاکره و سایر ایام بکارهای لازم رسیدگی شود این اوقات متعلق پس کرد ملت است نباید بصرف بیجا زد باین مجلس وضع قوانین لازم نماید و سایر مطالب را بخواهد .
رئیس - این مطلب تلگراف هینقدر لازم بود که مذاکره شد پیش ازین حاجت نیست ولی این طور که آقای سید حسین اصرار دارند چنین معلوم می شود که مجلس باید خصصه لایحه بکند حق مجلس فقط اختصار مطالب انجام است .

آقای سید حسین - البته این سردار هائی که مصالحت می کنند باید سیاست شوند و بجای از سرند و از وزراء هم باید نتیجه اقدامات را خواست .
رئیس - همین اندازه که مذاکره شده کافی است این تلگراف هم از همان راه مطابره میشود مثلا قانون وزیر تدبیر قرائت شود .
حاج سید عبدالصمیم - قانون اساسی چه شد کی باید خوانده شود .
رئیس - بر حسب نظامنامه داخلی هر مطلبی که لازمست خوانده شود موصول بتصویب رئیس مجلس است هر چه را رئیس معین کرد سایر امضا حق سؤال و جواب ندارند همه میدانند که اینگونه مطالب هم از قبیل نظامنامه اساسی محتاج بچندین بار تکرار نظر است بلکه شاید یاره مطالب محتاج میشود که بعد از پنج اشرف اطلاع داده شود .
آقای سید حسین شهیدی - این مطلب مسلم است که در اینگونه از امور وقت علمای نجف زیادتر ازین عده آقاییان که در طهران تشریف دارند نیست اینگونه مطالب رد فروع باصول نیست که محتاج بدقت نظر باشد بدمقداری از نظامنامه و وزارت تدبیر را قرائت کردند .
مذاکرات روز یکشنبه بیستم ربیع الثانی دارالشورای ملی
 خلاصه مذاکرات روز شنبه ۱۹ آقا میرزا طاهر قرائت کردند .
آقای سید علی قلی - تلگرافیکه فرارشد از طرف مجلس بنواب والا شاهزاده سالار الدوله مغایر شود یاخیر .
رئیس - مغایره شد یاره اخبارات موخه امروز از کرمانشاه رسیده ملت تاخیر آمدن بندهم بمجلس همین بود که با انجام مغایره میشد سابقاً اخبار میرسد که دو فرقه شده بودند فعلا هم جدا آتش فتنه مشتعل گردیده چند نفر هم کشته شده اند عیال از طرف دولت اقدامات لازم بعمل آمد حضرات صحیح اسلام هم اقدامات وایه فرموده تلگرافات چند بعنواناتی که لازم بود شد .
آقای سید علی قلی - یاره مذاکرات لازم است که باید بشود یکی مسئله فارس است در اطراف مخصوص مذاکره بیان آمد که این اشخاصی که از انجمن اتحادیه فارس در بیرون عسارت چادر زده اند و کلائی شیراز بروند و آنها را اطمینان داده حرکت بدهند اختطاری هم که در این خصوص بوزارت داخله شده مطالبه جواب شود .
رئیس - البته اختطار بوزارت داخله شده و میشود همین دو روزه هم جواب خواهد رسید .
آقای سید محمد تقی - جواب سؤالی است که عموم ملت از صحیح اسلامه نجف اشرف مخصوص اساس مجلس مقدس شورای ملی نموده اند محض استحضار خواطر همه از نیات مقدمه صحیح اسلامه نسبت باین اساس مقدس قرائت میشود
سؤال
 حضور مبارک آقاییان نظام صحیح اسلام آیات الله بین الامم دامت ظلالم عرشه میدارد البته خاطر

مبارک آقاییان از وصف مجلس شورای ملی کماینبی مسبوق است که اساس آن بر ابراه احکام شرع مبین و صیانت مذهب حقه اتنی عشریه و رفع تعدیات خائنین و نشره مل بین امیداد و موجبات قوت و شوکت دولت اسلامیه در قبال اهادی دین است مع ذلک بعضی از روی متانت این وضع با مقاصد و اغراض شخصی خودشان در مقام تحریب و در صد تشویش و تشکیک مستند است که تکلیف عامه مطهیر را در این باب معین فرمایند تا رفع تشویشات خود .
 هواله تالی شاه العزیز
 بسم الله الرحمن الرحیم
 الصمد الله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین یلی چون بسم الله تالی وحسن تایید و بتوجهات مقدسه حضرت ولی عصر ارواحنا فداه اساس این محترم مجلس مقدس بر امور مذکورده مبتنی است لهذا بر هر مسلمی سعی و اهتمام در استقامت و تشدید این اساس قویم لازم و اقدام در موجبات اختلال آن معاده و مانعه با صاحب شریعت مطهره علی الصداق بها و اله الطاهرین افضل الصلوة والسلام و خیانت بدولت قوی شوکت است اذ الله جمیع المسلمین من ذلک .
 الاحقر نجیل المرحوم الحاج میرزا خلیل قدس سره محمد حسین
 نم هذا الجواب عن السؤل من مجلس الشورای الملوی کان با ملائمتا حرره الاحقر الجانی محمد کاظم خراسانی
 من الاحقر عبدالله المازندرانی
 شروع بقرائت نظامنامه وزارت عدلیه شد .
 در این موقع حاج محتم السلطنه معاون وزارت داخله محض ابلاغ دستخط اعلیحضرت همایونی بمجلس آمده اظهار داشتند اعلیحضرت همایونی محض اظهار تظلمات و ایراز عنایات ملوکاته نسبت بمجلس در ازای تبریکات صمیمانه که از طرف نمایندگان ملت در جشن عید ولودشان شده دستخطی صادر و بندهم با ابلاغ و قرائت آن امر فرموده اند دستخط همایونی قرائت شد .
(سواد دستخط اعلیحضرت همایونی)
 جناب اشرف اتابک اعظم لازم بود در جواب تهنیت و تبریکات صادقانه مجلس شورای ملی از طرف ملت صدیق خودمان مراسم شامله ملوکانه را نسبت بمجلس محترم و کتبه اهالی اظهار فرمائیم و کمال رضامندی خاطر خودمان را از پیشرفت مقاصد حسنه و نیات مقدسه دولت و ملت با اطلاع عموم برسانیم بصدائش اشکالات اولیه که لازمه بدایهت هر امر معظمی است بخوشی بر گذارده است امروز دولت و ملت یکدل و یککجه مشغول اصلاح امر شده اند روز بروز موجبات نیکیبختی ملت و دولت فراهم می آید امید است انشاء الله بتوجهات حضرت اسام عصر جعل الله فرجه مقرب نتایج صحیحه در انتظام دوائر دولت و امنیت اطراف مملکت و اصلاح احوال عموم بدست بیاید تا امروز که دولت بتنهائی متصدی انجام امور بود در حقیقت مملکت یک دست داشت اکنون که دولت و ملت بانفاق مشغول کار شده اند مملکت را دو بازوی قوی حاصل و معلوم است که یک دست کار دو دست را نمیکرد و امروز کارها پیشرفت دیگر خواهد

داشت البته وزراء و کلا با نهایت امیدواری و دلگرمی مشغول خدمات دولت و ملت بوده بواسطه خود رفتار کنند ما هم در ملاحظه حقوق ملت که گرامی فرزندان ما هستند از تکالیف پدری که بر عهده ما است دقیقاً فرو گذار نخواهیم فرمود همین دستخط ملوکانه را توسط جنابان صحیح اسلامه و مجلس شورای ملی با اطلاع عموم برسانید که مجلس و ملت بهرام ملوکانه امیدوار بوده بواسطه دعا گوئی مشغول باشند .
 فی شهر ربیع الثانی ۱۳۲۵
 پس از قرائت دستخط همایونی از روی شمس و شوق قلبی صدای زنده باد شاهنشاه ملت خواه ایران از عموم کلابند شد آقاییان میرزا سید محمد مجتهد و اغلب و کلا بعنوانات مختلفه مراتب امتنان و تشکرات خود را از مراسم و الطاف ملوکانه عرض و اظهار داشتند .
آقای میرزا افضلعلی آقا - بسمت نمایندگی از طرف موهملت ابلاغ عرض تشکر را بنحوی که شایان پیشگاه سلطنت است استعفا می نمایم .
 مجدداً شروع بقرائت نظامنامه وزارت عدلیه شد .
مذاکرات روز سه شنبه بیست و دویم ربیع الثانی دارالشورای ملی
 در این روز بر حسب اهمیت یاره از مطالب که لازم بود بطور دقت مذاکره شده نتایج صحیح گرفته شود مجلس علی بمجلس سری تبدیل یافته رسماً مجلس متعقد نشد .
 موضوع مذاکره در این روز چند مطلب بوده نخست در خصوص افتتاح بلوای کرمانشاه مذاکره شده چون بطور واقع تحقیق این مطلب و تبریکات از کذب قیلا در دار الخلافه طهران غیر ممکن باشد این مشکل وضع میشود لذا موافق قانون انتظام و امنیت آن بلد را مقرر شد از وزارت داخله خواسته شود بنابراین رقمه در این خصوص بوزارت داخله نوشته شد که جدا اقدامات لازم بعمل بیاید و رفع افتتاح بطور صحیح بشود و مردم آسوده و راحت گردند .
 یاره از مطالب که در ایام سابقه مطرح مذاکره مجلس مقدس شده بود و انجام آن بوزارت داخله اختطار گردیده و بواسطه عدم ترتیب اختطار آن در توبه اجمان و تمویق مانده بود بطور فوری مطالب سابقه یادداشت شد و چون بعضی از آن مطالب محل تأمل و تعمق بود فرارشد کلاماً مذاکره و مباحثه بعمل آمده پس از تفصیح و حصول اکثریت آراه بوزارت داخله فرستاده و انجام آن جدا خواسته شود .
 در این هنگام حاج محتم السلطنه معاون وزارت داخله بمجلس آمده اظهار داشتند که تلگرافی از شیراز آمده مشعر بر اینکه جمعی اطراف خانه توام را محاصره کرده و اظهار داشته اند حالا که امتثال امر قدرقدر اعلیحضرت شاهنشاه را نموده ما هم بطور جبر تورا اخراج و الزام بر رفتن میکنیم .
 پس از این اتفاق توام الملک از برای حرکت مهیا شده ولی از طرف دیگر جمعی بر ممانعت او از حرکت برخاسته قاطرها را از حرکت او بردارند مع ذلک حضرت اشرف اتابک اعظم جدا احضار او را خواستند و حکومت را هم مجزول نموده نظام السلطنه را تلگرافاً مأمور کردند که بجایبازی بشیراز برود .
 در خصوص حاج آقا محسن هم دیروز تلگراف سفت شد باین که حرکت کرده یا همین دو روزه حرکت خواهد کرد .